

The sense of social control felt on university students' romantic relationships¹

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkileri üzerinde hissettikleri sosyal kontrol algısı

Hilmiye Aksu²
Sevgi Özsoy³
Tuğba Dünder⁴

Abstract

This study aimed was carried out in order to determine whether third and fourth year students from nursing, midwifery and nutrition-dietetics department felt the control of their parents and the environment in premarital romantic relationships. The study population consisted of 1530 students studying at Aydın Health High School, Department of Nursing, Midwifery and Nutrition-Dietetic at Adnan Menderes University in the academic year 2015-2016. The sample of the study was determined by stratification sampling method and 310 students were included in the sample. In the collection of the data The questionnaire consisting of the questions about the socio-demographic characteristics of the students and the Social Control Scale Toward Engage In Premarital Romantic Relationship were used Descriptive statistics, t test, ANOVA and Kruskal Wallis test were used in the evaluation of the data. 84.2% of the students participated in the study were women, 15.8% were male, 55.5% of them were in the nursing department, 26,8% midwifery and 17,7% nutrition-dietetics

Özet

Bu araştırma hemşirelik, ebelik ve beslenme-diyetetik bölümü üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin evlilik öncesi yaşanan romantik ilişkilerinde ebeveynlerinin ve çevrenin kontrolünü hissedip hissetmediklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik, Ebelik, Beslenme-Diyetetik Bölümleri'nde öğrenim gören 1530 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme tabakalama örneklem yöntemi ile belirlenmiş ve 310 öğrenci örnekleme de yer almıştır. Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin sorulardan oluşan soru formu ve Evlilik Öncesinde Romantik İlişki Yaşamada Sosyal Kontrol Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, t testi, ANOVA ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %84,2'si kadın, %15,8'i erkek, %55,5'i hemşirelik, %26,8 ebelik, %17,7 beslenme-diyetetik bölümünde ve %56,1'i üçüncü, %43,9'u dördüncü sınıfta okumaktadır.

¹ Bu çalışma 07-08 Ekim 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilen I. Uluslararası ve II. Ulusal Kadın Hastalıkları ve Ana Çocuk Sağlığı Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

² Professor, Adnan Menderes University, Faculty of Nursing, Obstetrics and Gyneocologic Nursing Department, hilmiyeaksu@yahoo.com

³ Associate Professor, Adnan Menderes University, Faculty of Nursing, Obstetrics and Gyneocologic Nursing Department, sevgiozsoy09@gmail.com

⁴ Research Assistant., Adnan Menderes University, Faculty of Nursing, Obstetrics and Gyneocologic Nursing Department, tugbadndr@gmail.com

department and 56.1% of them were in their third year and 43,9% fourth year. 50.6% of the students stated that they stayed in the dorm, and 50.3% said that they had flirt.

The students who participated in the survey that the average score of in the Social Control Scale Toward Engage In Premarital Romantic Relationship was 34.44 ± 9.35 . There were significant relationships among the total scale scores of university students and their gender, the class and department they attend, the presence of their dating relations, the longest living place and the economic situation of the family ($p < 0.05$).

According to the average score of the university students' social control scale are slightly above the average the social control perceptions. It is seen that social control was higher in women, those who attended in the nutrition-dietetics department, and those who are the third-grade students, whose family has the equivalent to the income expense, who live in the longest time in the town and who do not have dating relations. For this reason, training and counseling related to gender roles should be provided in counseling centers in universities.

Keywords: Social control; romantic relationship; students; environment; parents; married.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Giriş

İnsan hayatındaki ilk iletişim anne karnında, anne ve babanın bebekle konuşması ile başlar. Doğum sonrası bu ilişki, annenin bebeğini kucağına alması ve emzirmeye başlaması ile devam eder. Çocukluk ve ergenlik dönemlerinde de değişik boyutlarda devam eden ilişkiler zamanla yerini iki cinsiyet arasında yaşanan romantik ilişkilere bırakır.

Bireylerin yaşamlarında mutlu olması ve kendilerini güvende hissetmelerinin yollarından birisi kurdukları romantik ilişkilerin başarılı olmasıdır (Küçükarslan, 2011). Romantik ilişki, bir kadın ve bir erkek arasında karşılıklı olarak var olan ve gönüllü bir şekilde devam eden tutku, bağlılık ve yakınlık olarak tanımlanabilir (Sternberg, 1986; Collins, 2003). Yakınlık, tutku ve bağlılık her tür romantik ilişkide görülebilir ve dönem dönem ağırlıkları değişebilir. Örneğin, ilk tanışma aşamasında tutku en yüksek düzeyde iken, evliliğe doğru gidildikçe yerini yakınlık ve bağlılığa bırakır (Atak ve Taştan, 2012). Uzun süreli romantik ilişki kurma, bireylerin birbirleriyle daha fazla zaman geçirmeyi istemelerini ve dolayısıyla daha fazla bağlılık içeren bir ilişki yaşamalarını sağlar. İlişki süresi uzadıkça nişanlılık ya da evlilik aşamasına geçiş ihtimali artar (Öcal Yüceol, 2016).

Öğrencilerin %50,6'sı yurttan kaldığını, %50,3'ü flörtünün olduğunu dile getirmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Evlilik Öncesinde Romantik İlişki Yaşamada Sosyal Kontrol Ölçeği'nden aldıkları ortalama puan 34.44 ± 9.35 olarak belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin ölçekten aldıkları toplam puanlar ile cinsiyetleri, okudukları sınıf ve bölüm, flörtlerinin varlığı, en uzun süre yaşanan yer ve ailenin ekonomik durumu arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır ($p < 0,05$).

Üniversite öğrencilerinin sosyal kontrol ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasına göre, sosyal kontrol algıları ortalamasının biraz üzerindedir. Sosyal kontrolün, kadın olan, beslenme-diyetetik bölümünde okuyan, üçünü sınıf öğrencisi olan, ailesinin gelir giderine denk olan, en uzun süre kasabada yaşayan ve flörtü olmayan öğrencilerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu nedenle üniversitelerdeki danışmanlık merkezlerinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eğitimler yapılmalı ve danışmanlıklar verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal kontrol; romantik ilişki; öğrenciler; çevre; ebeveyn; evlilik.

Romantik ilişkiler, adölesan dönemiyle birlikte ortaya çıkmaya başlar. Erken, orta ve geç adölesan dönemlerinin hepsinde romantik ilişkiler kurulabilir. Özellikle 15-17 yaş arasında romantik ilişkilerin yaşanma sıklığında artış görülür. Adölesan döneminde kurulan romantik ilişkiler her dönemde farklı boyut ve özellikte yaşanır. Erken ergenlik döneminde partner seçiminde giyilen kıyafet gibi dış görünüme ve kişinin başkaları tarafından onaylanmasına daha fazla önem verilirken, adölesan döneminin sonlarına doğru partner seçiminin temelini samimiyet ve uygunluk oluşturur (Collins, 2003). Üniversite çağına gelindiğinde ergenlikteki kısa süreli romantik ilişkilerin yerini, bireyin ailesinden de ayrılmasının etkisiyle daha ciddi anlamların yüklendiği uzun vadeli ilişkiler alır (Küçükarslan, 2011; Atak ve Taştan, 2012). Bu ilişkilerde artık kararlılık ve bağlanma daha önemlidir (Atak ve Taştan, 2012). Romantik ilişkilere yönelik algı ve beklentilerin değişmesi (Connolly et al., 2004), özellikle evliliğin de düşünülmesi ile ilişkiyi farklı boyutlara taşır. (Küçükarslan, 2011). Üniversite döneminde kişilerde bilişsel, sosyal ve duygusal değişiklikler yanında, kendini tanıma ve kimliğini keşfetmesi için yaşadığı romantik ilişkiler de önemlidir (Türkoğlu, 2014).

Romantik ilişki kurma ve sürdürme deneyimi birtakım faktörlerden etkilenir. Ebeveynlerin eğitim durumları, yaşanan yer (Öcal Yüceol, 2016), ebeveynlerin deneyim ve davranışları, çocuklarının adölesan ve genç erişkinlik dönemlerinde romantik ilişki kurma ve sürdürmelerini etkiler. Boşanma, yeniden evlenme, kısa süreli ve sık ilişkiler kurma gibi sorunlu ilişkisi olan ebeveyne sahip gençler aynı yönde romantik ilişkiler kurma yoluna gidebilir (Saraç vd, 2015; Cui et al., 2016). Ayrıca ebeveynlerin çocukları ile olan iletişimlerinin yetersizliği, sahip oldukları aile yapısı da çocuklarının kısa süreli ve sık ilişkiler kurmasına yol açabilir (Cui et al., 2016). İlişkiyi etkileyen bir diğer faktör toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlardır (Öcal Yüceol, 2016). Toplumsal cinsiyete ilişkin tutumlar romantik ilişkiden elde edilecek doyumunu etkilediği gibi romantik ilişkiden elde edilen doyumun da toplumsal cinsiyete yönelik tutumlar üzerinde etkisi vardır (Öcal Yüceol, 2016). Romantik ilişkilerde aile faktörünün yanı sıra yakın arkadaşlara verilen önemin ve bu arkadaşların ilişki ile ilgili fikirlerinin olumlu yönde olması ilişkinin daha yakın ve sıcak bir biçimde yürütülmesine katkı sağlayabilir (Saraç vd., 2015). Romantik ilişkilerin arkadaş ve akraba gibi birey içi psikolojik önem taşıyan kişilerden oluşan sosyal çevreden ayrı düşünülmesi mümkün değildir. Sosyal çevre, bireyin hayatı boyunca etkileşim içinde bulunduğu bir alandır. Dolayısıyla romantik ilişki ve sosyal çevre karşılıklı olarak etkileşimde bulunurlar. Sosyal çevre bireyi ve ilişkilerini de etkilerken, birey ve ilişkileri de sosyal çevreyi şekillendirir. Ancak sosyal çevrenin romantik ilişkiyi etkileme derecesi çiftin çevrenin düşüncesine ne kadar önem verdiğine bağlıdır. Sosyal çevreye uyma güdüsü yüksek olan bireylerin romantik ilişkileri çevrenin düşünce ve davranışlarından daha fazla etkilenir (Can ve Hovardaoglu, 2015). Üniversite döneminde yaşanan romantik ilişkilerde evliliğin biraz daha fazla düşünülmesi nedeni ile sosyal çevrenin bu ilişkiyi kabulü önemli olabilir. Özellikle farklı kültürlerden uzak şehirlere eğitim almak için gelen gençlerin yine farklı kültürlerden bireylerle romantik ilişkiler kurması sosyal çevrenin kabulünü de zorlaştırabilir. Bu araştırma üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi yaşanan romantik ilişkilerinde ebeveynlerinin ve çevrenin kontrolünü hissedip hissetmediklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın alt amaçları ise şunlardır:

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde sosyal kontrol algısının

- a. Cinsiyetlerine göre
- b. Okudukları sınıfa göre
- c. Okudukları bölüme göre
- d. Flörtlerinin olma durumuna göre
- e. Evde aile dışında yaşayan birinin varlığı
- f. Yaşamın ilk 15 yılında en uzun süre yaşanan yer
- g. Anne eğitim düzeyi
- h. Baba eğitim düzeyi
- i. Ailenin birliktelik durumu
- j. Ailenin tutumu
- k. Kalınan yer
- l. Ailenin ekonomik durumu göre değişiklik gösterip göstermediğini belirlemektir.

Yöntem

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırma kesitsel desende tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim yılında Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik, Ebelik, Beslenme ve Diyetetik Bölümlerinde öğrenim gören 1530 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem tabaka örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmaya dahil olma (evli olmayan, 3. ve 4. sınıfta okuyan, verilerin toplandığı gün okulda olan) kriterlerine sahip 310 öğrenci örneklemde yer almıştır.

Verilerin Toplanması

Aydın Sağlık Yüksekokulu'nda 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören öğrencilerle görüşülmüş, çalışma hakkında bilgilendirme yapılmış ve araştırmaya katılmayı kabul edenlerden sözlü onam alındıktan sonra öz bildirim yöntemi ile veriler soru formu kullanılarak toplanmıştır. Veriler, sınıflara girilerek toplanmıştır. Ayrıca kurumdan yazılı izin alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerini içeren soru formu ve Balamir Bektaş ve Karacan (2014) tarafından geliştirilen "Evlilik öncesinde romantik ilişki yaşamada sosyal kontrol ölçeği" (EÖRİSKÖ) aracılığı ile toplanmıştır. Altılı likert tipte, "Ebeveyn denetimi" ve "çevre denetimi" alt faktörlerinden oluşan ölçekte toplam 11 madde yer almaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 11, en yüksek puan ise 66'dır. Alt ölçeklerden alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar ise "ebeveyn denetimi" 5 ve 30, "çevre denetimi" 6 ve 36 puan arasındadır. Ölçeğin kesme noktası bulunmamakla birlikte, alınan puan arttıkça evlilik öncesinde romantik ilişkide sosyal kontrol algısı artmaktadır. Ölçeğin yapı ve kapsam geçerliliğini incelemek için yapılan faktör analizinde, iki faktörlü yapının toplam varyasyonunun %55,07'sini açıkladığı bulunmuştur. Ayrıca madde toplam katsayıları da ölçülen yapının homojen olduğunu kanıtlanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizinde ise Cronbach α katsayısı 0,84 olarak bulunmuştur (Balamir Bektaş ve Karacan, 2014). Araştırmamızın güvenilirlik analizinde Cronbach α hesaplaması yapılmış ve sonuç 0,71 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında Statistical Package for Social Science (SPSS) 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde sosyo-demografik özelliklerde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, aritmetik ortalama), EÖRİSKÖ puanının sosyo-demografik özelliklere göre incelenmesinde t testi, ANOVA ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Değerlendirmelerde $p < 0.05$ düzeyi anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Etik Yaklaşım

Araştırmanın verilerinin toplanabilmesi için Aydın Sağlık Yüksekokulu'ndan (Tarih: 02/03/2016 No: 19232815-605.01/8537) yazılı izin alınmıştır. Verilerin toplanması sırasında da öğrencilerden sözlü onam alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma sonuçları yalnızca araştırmaya katılan ebelik, hemşirelik ve beslenme-diyetetik bölümü öğrencilerine genellenebilir. Öğrencilerin cevaplarının güvenilirliği, verdikleri bilgilerin doğruluğu ile sınırlıdır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin %84,2'si kadın ve genel yaş ortalaması 21.67 ± 1.48 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin, %55,5'i hemşirelik bölümünde ve üçüncü sınıfta (%56,1) okumaktadır. Araştırmaya katılanların %50,6'sı yurttan kalırken, %12,3'ü aile veya akrabaları ile beraber yaşadığını belirtmiştir. Flört ettiği birisi olup olmadığı sorulduğunda öğrencilerin %50,3'ü flörtünün olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1).

Çoğunlukla (%50,3) il merkezinde yaşayan öğrencilerin anneleri (%43,9) ve babaları (%32,3) ilkököl düzeyinde eğitime sahip ve %77,1'inin ailesinin geliri giderine denk olarak saptanmıştır. Öğrencilerin %90,3'ünün anne ve babası birlikte olup %17,1'i geniş aile tipine sahiptir. Ailelerinin kendilerine karşı tutumu sorulduğunda, katılımcıların %61,6'sı demokratik, %20,6'sı aşırı korumacı bir tutum gösterildiğini belirtmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı (N=310)

Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri	Sayı	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	261	84,2
Erkek	49	15,8
Okunulan bölüm		
Hemşirelik	172	55,5
Ebelik	83	26,8
Beslenme	55	17,7
Okunulan sınıf		
Üç	174	56,1
Dört	136	43,9
Kalınan yer		
Yurt	157	50,6
Arkadaş	104	33,5
Aile/akraba	38	12,3
Yalnız	11	3,5
Flört olma durumu		
Evet	156	50,3
Hayır	154	49,7
Yaşamın ilk 15 yılında en uzun süre yaşanılan yer		
İl	156	50,3
İlçe	99	31,9
Köy	31	10,0
Kasaba/belde	24	7,7
Anne eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	21	6,8
Okur-yazar	12	3,9
İlkokul	136	43,9
Ortaokul	57	18,4
Lise	68	21,9
Üniversite	16	5,2
Baba eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	3	1,0
Okur-yazar	8	2,6
İlkokul	100	32,3
Ortaokul	59	19,0
Lise	78	25,2
Üniversite	61	19,7
Lisansüstü	1	0,3
Ailenin birliktelik durumu		
Anne baba birlikte	280	90,3
Anne baba ayrı	16	5,2
Anne ya da baba ölmüş	14	4,5
Evde aile dışında yaşayan birinin varlığı		
Evet	53	17,1
Hayır	257	82,9
Aile ekonomik durumu		
Gelir giderden az	39	12,6
Gelir gidere denk	239	77,1
Gelir giderden fazla	32	10,3
Ailenin tutumu		
Demokratik	191	61,6
Aşırı korumacı	64	20,6
Tavizkar	17	5,5
Baskıcı	14	4,5
İlgisiz	8	2,6
İlgili	13	4,2
Normal	3	1,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin EÖRİSKÖ'den aldıkları puan ortalamaları ebeveyn denetimi alt boyutundan 14.61 ± 5.87 , çevre denetimi alt boyutundan 19.82 ± 5.42 ve ölçek toplam puanı 34.44 ± 9.35 olarak belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin EÖRİSKÖ'den Alabilecekleri ve Aldıkları Puanlar

EÖRİSKÖ	Alınan En Düşük-En Yüksek Puanlar	Ortalama \pm SS
Ebeveyn Denetimi	5-30	14.61 \pm 5.87
Çevre Denetimi	6-36	19.82 \pm 5.42
Toplam Puan	11-66	34.44\pm9.35

Üniversite öğrencilerinin EÖRİSKÖ'den aldıkları toplam puanlar ile cinsiyet durumu, okudukları sınıf, bölüm, flörtlerinin varlığı, en uzun süre yaşanan yer ve ailenin ekonomik durumu arasında anlamlı ilişki saptanmıştır ($p < 0,05$). Kadın öğrencilerin, üçüncü sınıfta okuyanların, beslenme-diyetetik bölümünde okuyanların, flörtü olmayanların, ailesinin geliri giderine denk olanların ve en çok kasabada yaşayanların ölçekten aldıkları puanın anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4). Öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyi, birliktelik durumları, ailenin tutumu ve kaldıkları yere göre ölçekten aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı farklılıkların olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$).

Tablo 3: Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri İle ERIÖSKÖ Puanlarının Karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	N	Ortalama \pm SS	t/F/ χ^2	p
Cinsiyet				
Kadın	261	35.05 \pm 9.16	2,683	0,008
Erkek	49	31.18 \pm 9.78		
Okunulan sınıf				
Üç	174	36.18 \pm 8.69	3,800	0,000
Dört	136	32.20 \pm 9.72		
Okunulan bölüm				
Hemşirelik	172	33.18 \pm 8.18	3,392	0,002
Ebelik	83	34.51 \pm 10.57		
Beslenme-Diyetetik	55	38.27 \pm 9.41		
Flört varlığı				
Evet	156	31.81 \pm 9.23	-5,181	0,000
Hayır	154	37.10 \pm 8.23		
Evde aile dışında yaşayan birinin varlığı				
Evet	53	35.47 \pm 11.57	0,738	0,463
Hayır	257	34.22 \pm 8.84		
Yaşamın ilk 15 yılında en uzun süre yaşanan yer				
İl	156	32.83 \pm 9.76	11,057	0,011
İlçe	99	35.05 \pm 8.19		
Kasaba/belde	24	38.37 \pm 10.23		
Köy	31	37.51 \pm 8.53		
Anne eğitim düzeyi				
Okuyamaz değil	21	35.76 \pm 10.23	2,066	0,840
Okuyamaz	12	34.25 \pm 9.93		
İlkokul	136	35.02 \pm 8.91		
Ortaokul	57	33.59 \pm 9.46		
Lise	68	33.22 \pm 10.10		
Üniversite	16	36.12 \pm 8.22		

Baba eğitim düzeyi				
Okuyamaz değil	3	46.66±12.22		
Okuyazar	8	35.62±11.71		
İlkokul	100	35.40±9.30	5,816	0,325
Ortaokul	59	33.44±8.76		
Lise	78	32.84±8.94		
Üniversite	61	35.01±9.77		
Ailenin birliktelik durumu				
Anne-baba birlikte	280	34.74±9.59	5,525	0,063
Anne-baba ayrı	16	30.06±5.32		
Anne ya da baba ölmüş	14	33.35±6.73		
Ailenin tutumu				
Baskıcı	14	38.78±7.98		
Tavizkar	17	36.17±7.51		
Aşırı korumacı	64	36.75±9.12	1,590	0,662
Demokratik	191	33.41±9.54		
İlgisiz	8	28.75±6.40		
İlgili	13	36.15±9.89		
Normal	3	28.33±4.50		
Kalınan yer				
Yurt	157	34.42±8.92		
Aile/akraba	38	31.36±9.16	1,386	0,500
Arkadaş	104	35.18±9.75		
Yalnız	11	34.52±9.92		
Ailenin ekonomik durumu				
Gelir giderden az	39	34.93±9.22	3,868	0,022
Gelir gidere denk	239	34.94±9.19		
Gelir giderden fazla	32	30.12±9.89		

Tartışma

Araştırmaya katılan öğrencilerin Evlik Öncesinde Romantik İlişki Yaşamada Sosyal Kontrol Ölçeği'nden alabilecekleri toplam puan en fazla 66 olup, öğrencilerin ölçek toplam puanı 34.44 ± 9.35 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin aldıkları toplam puan ortalamalarının, romantik ilişkileri üzerinde orta düzeyde bir sosyal kontrol algısının varlığını gösterdiği söylenebilir. Öğrencilerin, ölçeğin çevre denetimi alt boyutundan aldıkları puan ortalamaları, ebeveyn denetimi alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarından daha yüksektir. Bu durumda, romantik ilişkilerde çevrelerinin denetimlerinin ebeveyn denetimlerinden daha yüksek olduğu düşünülebilir. Romantik ilişkilerde, çiftin çevresinin, yaşadıkları ilişki ile ilgili fikirleri ilişki sürecini etkileyebilir (Saraç vd., 2015). Üniversite döneminde özellikle son sınıflarda, yaşanan romantik ilişkilerde evliliğin biraz daha fazla düşünülmesi nedeni ile sosyal çevrenin bu ilişkiyi kabulü önemli olabilir. Çalışmamızdaki öğrencilerin romantik ilişkileri üzerinde sosyal çevrenin kontrolü olduğu görülmektedir. Bu durum, çalışmanın yürütüldüğü öğrenci grubunun yaşından kaynaklanmış olabilir. Üniversite döneminde ebeveyn ve diğer aile üyelerinin yerini daha çok arkadaşlar alır. Bu dönemde arkadaşlar, öğretmenler ya da çevredeki kişiler tarafından flört edilen kişinin beğenilmesi oldukça önemlidir.

Araştırmadan elde edilen bulgular sosyo-demografik değişkenler açısından incelendiğinde, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre ölçekten aldıkları puanın anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonucun diğer bazı çalışma bulguları ile benzer olduğu görülmüştür. (Meier and Allen, 2014; Balamir Bektaş ve Karacan, 2014). Karaman (2013) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, cinsiyetin evlilik öncesi ilişki üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını bulmuştur. Ancak kadınların toplumsal cinsiyet rolleri nedeni ile ebeveynleri tarafından daha fazla kontrol edildiği söylenebilir. Kadın olan öğrencilerin puanlarının yüksek olması toplumun yapısından ve kültürel olarak kadına yüklediği normlardan kaynaklanmış olabilir.

Üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin, son sınıftaki öğrencilere göre ölçek puanının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada da okunulan sınıfın romantik ilişki üzerinde etkili olduğu saptanmıştır (Demirli Yıldız vd., 2017). Üniversite üçüncü sınıf öğrencilerinin son sınıfa göre romantik ilişkilerinde sosyal kontrolün yüksek olması, son sınıfta yaşanan romantik ilişkilerin evliliğe doğru daha çok yönelmesinin ilişki üzerindeki sosyal baskıyı azaltmasından kaynaklanmış olabilir.

Okudukları bölüm açısından irdelendiğinde, beslenme ve diyetetik bölümünde okuyan öğrencilerin hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerine göre ölçek puanlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin birinci sınıftan beri insan gelişimi, toplumsal cinsiyet ve ebeveyn olma gibi konularda eğitimler alıyor olması, ilişkilerindeki sosyal kontrol algısını zaman içerisinde azaltmış olabilir. Aldıkları eğitim öğrencilerin bakış açısını değiştirdiği gibi, öğrenciler de ailelerinin ve çevrelerinin bakış açılarının değişmesine katkıda bulunmuş olabilir.

Flörtü olmayan öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların flörtü olan öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. İlişki yaşayan kişilerin çevrelerindeki bireyler, çiftin birbirine yaklaşmasına yardım etme ya da uzaklaşmasına neden olma gibi farklı yollarla yaşanan romantik ilişkiyi etkileyebilir (Can ve Hovardaoğlu, 2015). Can ve Hovardaoğlu (2015) yaptıkları çalışmada çevreden alınan ilişki onayının azalmasının flörtlerin bitişi üzerinde etkili olabileceğini ifade etmiştir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, çiftlerin yaşadığı problemler arasında aile ve arkadaş çevresinden gelen sorunların ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Özgüven ve BİLge, 1996). Yapılan bir başka çalışmada (Şahin vd., 2012) romantik ilişkisi olan öğrencilerin ilişkisi olmayanlara göre sosyal destek algılarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada sosyal kontrolün yüksek olan öğrencilerin flörtlerinin olmaması ebeveyn ve çevreleri tarafından ilişki onayı alamadıklarından kaynaklanmış olabilir.

Ailesinin geliri giderine denk olan öğrencilerin evlilik öncesi romantik ilişkilerinde sosyal kontrolün anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Üniversite öğrenciliği ebeveynlerden çok akranlarla ilişkilerin kurulduğu bir dönemdir. Arkadaşlarla yapılacak olan her türlü aktivede öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyi ön plana çıkmaktadır. Bu durumda yapılacak olan aktiviteler ekonomik düzeye göre planlanmaktadır (Çetin, 2015). Gelir durumu yüksek olmayan (geliri gidere denk ya da giderin fazla olması) öğrencilerin, ailelerinin sosyal kontrolleri altında olması beklenen bir durum olarak yorumlanabilir.

En uzun süre kasabada yaşayan öğrencilerin sosyal kontrol ölçeğinden aldıkları puanların daha yüksek olduğu saptanmıştır. Literatürde yer alan bir çalışmada kasaba gibi küçük ve kırsal yerleşim yerlerinde büyüyenlerin daha geleneksel yaklaşımlara sahip olduğu saptanmıştır (Çavdar, 2013). Şehirde çok daha küçük yerleşim yeri olan kasabada uzun süre yaşayan öğrencilerin ebeveynleri tarafından daha fazla denetlenmesi, kasaba gibi küçük yerleşim yerlerinde kültüre, gelenek ve göreneklere daha bağlı yaşanmasından kaynaklanmış olabilir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal kontrol ölçeği puanlarının orta düzeyde olduğu, çevre baskısının ebeveyn baskısından daha fazla olduğu görülmüştür. Öğrencilerin üniversite yıllarında yaşadıkları romantik ilişkilerdeki sosyal kontrol algısının kadın olanlarda, ailesinin geliri giderine denk olanlarda, en uzun süre kasabada yaşayanlarda, flörtü olmayanlarda, beslenme-diyetetik bölümünde okyanlarda ve üçüncü sınıfta olanlarda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Romantik ilişkiler sadece ilişkiyi yaşayan iki kişiyi değil, aynı zamanda çevrelerini de içine almaktadır. Üniversite yıllarında yaşanan flört ilişkileri zamanla yerini bu kişilerle evliliğe bırakabilmektedir. Bu nedenle bu yıllarda karşı cinsle kurulan romantik ilişkilerin çevre tarafından kabul görmesi ilişkinin ilerlemesi ve evliliğe doğru yol almasında rol oynayabilmektedir. Dolayısı ile öğrencilerin romantik ilişkilerine çevrelerinin etkisinin de dikkate alınması ilişkinin kalitesinin artırılması için hazırlanacak olan eğitim programlarına farklı bir bakış açısı katabilir. Bu eğitimlerde öğrencilere, çevrelerinin ilişkileri üzerindeki etkisini tanımaları ve değerlendirmeleri ile ilgili bilgiler verilebilir. Eğitim programlarında

akran eğitimlerinin ön plana çıkarılması önemlidir. Üniversite bünyelerinde yer alan gençlik danışma merkezlerinin psikolojik danışma bölümleri ya da birimlerinin bu tür araştırma ve eğitimleri yapması da önerilebilir.

Kaynaklar

- Atak, H., Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4):520–546.
- Balamir Bektaş, R., & Karacan, E. (2014). Evlilik öncesinde romantik ilişki yaşamaya yönelik sosyal kontrol ölçeğinin üniversite öğrenci örneklemeyle geliştirilmesine yönelik ön çalışma. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(6):101–111.
- Can, F., & Hovardaoglu, S. (2015). Romantik ilişkilerde sosyal ağ etkiler. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 3(5):43–65.
- Collins, W. A. (2003). More than myth: the developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1):1–24.
- Connolly, J., Craig, W. M., Goldberg, A., Pepler, D. (2004). Mixed-gender groups, dating, and romantic relationships in early adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 14(2):185–207.
- Cui, M., Gordon, M., Wickrama, K. A. S. (2016). Romantic relationship experiences of adolescents and young adults: the role of mothers' relationship history. *Journal of Family Issues*, 37(10):1458–1480.
- Çavdar, D. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları. Ankara Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara. 165.
- Çetin, N. (2015). Üniversite 1.sınıf öğrencilerinin anne-baba ve arkadaşlarına bağlanma biçimleri ile romantik ilişkilerinde sorun çözmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara. 136.
- Demirli Yıldız, A., Çokamay, G., Artar, M. (2017). Romantic relationship satisfaction levels of female university students in turkey: examining through attachment dimensions, perceived abuse in relationship and future time orientation of relationship. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1):365–365.
- Karaman, N. (2013). Evlilik öncesi ilişki değerlendirmenin yordayıcısı olarak aile iletişim kalıpları. Hacettepe Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.95.
- Küçükarslan, M. (2011). Mersin üniversitesi öğrencilerinin romantik ilişkilere yönelik inançlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve romantik ilişki yaşama durumu değişkenlerine göre incelenmesi. Mersin Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.146.
- Küçükarslan, M., Gizir, A. (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42):148–159.
- Meier, A., & Allen, G. (2014). Romantic relationships from adolescence to young adulthood: evidence from the national longitudinal study of adolescent health. *Sociological Quarterly*, 50(2):308–335.
- Öcal Yüceol, S. E. (2016). Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler. İstanbul Bilim Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul. 79.
- Saraç, A., Hamamcı, Z., Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu yordaması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(543): 69–81.
- Sternberg, R. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2):119–135.
- Şahin, H., İşleyen, F., Özdemir, S. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin romantik ilişki durumları ve sosyal ağ kullanımlarına göre etkileşim kaygısı ve sosyal destek algılarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2):25–36.
- Trotter, P. B. (2010). The influence of parental romantic relationships on college students' attitudes about romantic relationships. *College Student Journal*, 44(1):71–84.
- Türkoğlu, Z. (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde sorun çözme becerileri ile affedici özellikleri. Samsun On Dokuz Mayıs Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun. 150.

Katkıda Bulunanlar

Çalışmanın veri toplama aşamasındaki desteklerinden dolayı Yasemin AY ve Şükriye KARDAŞ'a teşekkür ederiz.

Extended English Summary

The romantic relationship is existing mutual passion, commitment and closeness between man and woman. In relationship passion, commitment and closeness' weights vary sometimes. Romantic relations begin to be seen together with the adolescent period. The romantic relations established in the adolescent period are experienced in different dimensions and characteristics in every period. In early adolescence, more importance is paid to the external appearance in the selection of the partner and the approval of the person by others. Towards the end of the adolescence period, the foundation of partner selection is create with sincerity and conformity. In the university age long-term relationships are emerging that have serious meanings, that get to the foreground of stability and bonding.

People's successful romantic relationships building is one of the ways in which they are feel safe and happy in their lives. For this reason, it establishment a romantic relationship in every period of life is an expected situation. Perceptions and anticipations about romantic relationships change over time and move to a different dimension of relationship in which marriage is also considered. A relationship's all phases from establishing to continuing to healty are under the influence of certain factors. Establishing and maintaining a romantic relationship is influenced by parents' educational status, where they live, their experience and behavior, and attitudes toward social gender. The problematic relationships of parents can lead to their children establishing short and frequent relationships. Attitudes towards social gender affect satisfaction to be obtained from romantic relationship. The social environment is an area where the individual interacts throughout life. the The social environment can affect the romantic relationship according to the importance given by to the couple. The acceptance of relationship of social environment may be important for the reason that the marriage is considered a little more than romantic relationships in the university period. This study aimed was carried out in order to determine whether university students felt the control of their parents and the environment in premarital romantic relationships. It is also influenced by the importance given to close friends and their ideas about relationships. The fact that friends have positive thoughts about the relationship can contribute to the closer and warmer conduct of the relationship.

The study population consisted of 1530 students studying at Aydın Health High School, Department of Nursing, Midwifery and Nutrition-Dietetic at Adnan Menderes University in the academic year 2015-2016. The sample of the study was determined by stratification sampling method. 310 students with inclusion criteria appropriate were included in the sample. In the collection of the data The questionnaire consisting of the questions about the socio-demographic characteristics of the students and the Social Control Scale Toward Engage In Premarital Romantic Relationship were used. Descriptive statistics were used to assess socio-demographic characteristics of the data. The t-test, ANOVA and Kruskal Wallis test were used evaluation of Social Control Scale Toward Engage In Premarital Romantic Relationship scores according to socio-demographic characteristics of the students participating the research. A p value of <0.05 was considered significant in the evaluations.

84.2% of the students participated in the study were women, 15.8% male and average age 21.67 ± 1.48 . 55.5% of the students were in the nursing department, 26,8% midwifery and 17,7% nutrition-dietetics department and 56.1% of them were in their third year and 43,9% fourth year. 50.6% of the students stated that they stayed in the dorm, and 50.3% said that they had flirt. 43.9% of the participant's mothers and 32.3% of their fathers have education at primary school level. It was determined 61.6% of the students' family were democratic, and 20.6% were over protective.

The students who participated in the survey that the average score of in the parental control sub-dimension was 14.61 ± 5.87 , social control sub-dimension was 19.82 ± 5.42 and in the Social Control Scale Toward Engage In Premarital Romantic Relationship was 34.44 ± 9.35 . There were significant relationships among the the Social Control Scale Toward Engage In Premarital Romantic Relationship total scores of university students and their gender, the class and department they attend, the presence of their dating relations, the longest living place and the economic situation of the family ($p < 0.05$).

According to the average score of the university students' the Social Control Scale Toward Engage In Premarital Romantic Relationship are slightly above the average the social control perceptions. It is seen that social control was higher in women, those who attended in the nutrition-dietetics department, and those who are the third-grade students, whose family has the equivalent to the income expense, who live in the longest time in the town and who do not have dating relations. For this reason, training and counseling related to gender roles should be provided in counseling centers in universities.